

stubbar uttaneftir

USA-avtala við Spania

Henry Kissinger fer í næsta mánað til Spania at undirrita eina felags Spansk-amerikanska principavtalu av samslagi sum tann, Natolondini júst hava samtykt. Ein talsmaður í amerikanska uttanríkisráðnum segði nú ein dagin, at avtalan var bert eitt forspæl til meira álvarsamar samráðingar um at endurnýggja sáttmálan um amerikanskastærðir í Spania. Hesar samráðingar skulu verða lidnar til næsta ár.

Bonn broytir politikk

Vesturtýskland fer í framtíðini ikki at veita teimum oljuframleiðandi londunum ókeypis tekniska hjálp til idnadruppbygging. Hetta upplýsingar ráðharrin fyrri búskaparlíggjum samstarvi, Gerhard Eppler fyrri jugoslaviska blaðnum *Delo*. Hann sigur, at hesi lond vælu kunnu fáa hjálp í framtíðini, men so mugu tey sjálf gjalda hana. Eppler sigur eisini, at hetta er fyrri at minna tey oljuframleiðandi londini á teirra ábyrgd fyrri samfelagslondini í Tridja Heiminum. Í framtíðini fer Vesturtýskland at lata alla ta ókeypis hjálpa til lond, sum veruliga eru fátøk.

Grimdarregn

Áarferi hevur verið í seinastuni í Chittagongokini í sunnara Bangla Desh. Higar til eru minst 40 fólk deyð, og mikil skaði hendur, frættist úr Dacca. Hinumegin jorðina — í San Salvador er eisini áarferi, og forsetin í landinum Arturo Molina hevur sett herin til reiðar at veita fólk hjálp, um tað gerst neyðugt.

Oddavalevni

Í Slesvig-Holsten er leiðarin fyrri andstøðuni í landsdegnum hin 33 ára gamli Klaus Matthiesen valdur til oddavalevni hjá javnaðarmannum til næsta landsdagsval, sum verður í 1975. Tann, sum higar til hevur verið høvuðsvallevni flokksins, Laurits Lauritsen, hevur tikið seg aftur, tí nógvar hava atfinningarnar verið móti honum.

Matthiesen, ið skal kappast við kristiliga demokratin Gerhart Stoltenberg, hevur bjóðað Frælsu demokratunum samgongu eftir valið.

Javnaðarmenn vunnu

Sunnudagin varð uttanríkisráðharrin Rudolf Kirchschläger valdur til forseta í Eysturriki, og javnaðarmenn hava sostatt framvegis forsetan har.

Kirchschläger fekk 3,4% fleiri atkvøður enn konservativ mótstøðumaður hansara, Alois Lugger. Sigurin var vunnin, tá tað visti seg, at Kirchschläger fekk 64% av atkvøðunum í Wien, har

fjórðingurin av veljarafjöldini býr. Wien hevur altíð verið ein javnaðarmanna háborg.

Kirchschläger er 59 ára gamal og hevur seinastu fyra árin verið uttanríkisráðharrin í stjórni hjá Bruno Kreisky. Hann er fyrrverandi diplomatur og dómari og kendur sum ein álitismaður í allar mátar.

Ongar

loyniligar avtalar

Tíðindini um at Kissinger, hevði gjørt loyniligar avtalar við russar, avtalar sum skuldu loyva russum at hava væl fleiri rakettvápn enn tað, sum stendur nevnt í rakettavtaluni, verða avsaðnað í Washington.

Kissinger hevur ógvuliga hvassliga vist hesum skuldsætingum frá Henry Jackson senatori aftur. Jackson vil eisini vera við, at Kissinger hevur lovað russum, at USA ikki fer at nýta rakettkvotu sína til fulnar. Hetta vil føra við sær, at russar, um teir nýta sína kvotu fult út, fara langt fram um USA í rakettvápnunum.

Hetta stríð avdúkar til fulnar ta álitiskreppu, sum er millum kongress og stjórnarvald. Tað eru eisini nógvar í kongressini, sum eru hart móti, at Nixon skal undirrita nakra týðandi avtalu á komandi Ruslandsferð síni, nú hann hevur eitt ríkisrættarsakarmál hangandi yvir sær.

Veljarakanning

uggar Wilson

Bretski arbeiðaraflokkurin er gingin fram við 10 prosentum síðan seinasta val, visir ein veljarakanning í Bretlandi fyrri stuttum. Labour hevði fingið 46 prosent, konservativu 34 prosent og liberali 18 prosent, um val hevði verið nú.

Mótmæli móti

kjarnorkuspreiðing

Fakfeløgini í Australia og New Zealandi hava sett í verk ymisk boycotttøk móti fronskum skipum fyrri at mótmæla kjarnorkuspreiðingum Fraklands í Kyrrahavinum.

Kravgonga

kostaði mannalív

Stórir bardagi tók seg upp sunnundáttina í London millum høgna og vinstrahallar studentar eftir eina kravgongu.

Kravgongan var fyriskipað av teinum høggrasinnuðum fyrri at mótmæla, at Wilsonstjórnin hevur givið øllum ólógliga tilfluttum útlandingum, serliga litaðum, grið. Henda kravgonga rendi saman við eina kravgongu við marxistum, og gjordist bardagin so harður, at ein maður lá eftir á. Eini hálvtundrad fólk finga skaða. Millum teirra vóru 38 politistar.

600 ára minningarhátíð

Í Oyggiaskuggja nr. 5 fyrri juni hava ungir sambandsmenn hesa áhuga-verdu grein, sum vit loyva okkum at endurprenta

Í 1380 doyði norsk kongurin Hákon Sætti. Kona hansara var Margreta drottning av Danmark, og hon »fekk» nú alt Noregis ríki eftir mann sín: t.e. umframt sjálvst Noreg øll hjálondini Grønland, Island, Føroyar, Hetland og Orkneyoyggjarnar.

Nokur ár seinri royndi Margreta at sameina Danmark, Noreg og Svøríki í eitt skandinaviast samveldi, Kalmaruniönin, men hetta miseydnaðist m.a. av teirri orsök, at Margreta var so ráðarík. Svøríki fór sína egna kós, men Noreg var verandi saman við Danmark líka til napoleonskríggini vóru av, og friðurin í Kiel avgjordi, at Danmark skuldi avhenda Noreg til Svøríki. Orsøkin til henda smeit var tann, at Danmark hevði verið í parti við Napoleon. (Danski yvirklassin hevur lyndi til at krækja seg í »teir stórus»: í 1807: Napoleon, í 1941: Antikominternpaktin (Hitler og Mussolini), í 1949: NATO (frá Truman til Nixon).

Men tá ið banamenn Napoleons býttu Noreg og Danmark á skinninum, létu teir Føroyar vera verandi eftir hjá Danmark.

Og har hava vit verið síðani. Í góðum og ringum tíðum hava vit verið saman við Danmark. Føroyska almúgan hevur verið innibyrð og kúgað av teimum ráðandi í Danmark, men ikki verri enn tann danska almúgan. Hugsið um bóndakriggini, tá menn sum Skipper Clement royndu at reisa fólk til bardaga móti góðseigara-diktaturinum. Bøndurnir blivu høgdir niður fyrri fót. Slíkt er ikki hent í Føroyum, og Magnus Heinason kunnu vit ikki gráta um í allar ævir.

Men vit hava sanniliga ikki bara fingið hungur og hall og einahandil og vánaliga skrá (smb. Niels Winther) frá okkara donsku brøðratjóð. Vit finga kunneika til danskt (uttan at okkara egna mál fór fyrri skeyti), og gjøgnum danskar bøkur hava vit — upp á gott og ilt — atgongd til alla heimsins mentan.

Danskir myndugleikar settu skúlar á stovn í Føroyum, hóast føroyingar sjálvir vóru móti. Vit hava øll mentunarlig og búskaparlig rættindi í Danmark, hóast føroyingar sleppa undan bæði stats-skatti og verndarskyldu. Við danskari hjálp er bygdur upp ein nútímans fiskiðnaður á sjógv og landi. Og oman á alt letur danski skattaborgarin føroyingum 100 milliónir krónur til gávus á hvørjum ári.

Sjálvir at rinda hesar 100 milliónir tosar eingin um. Men nógvar verður tosað um »loysing», »frælsis» osfr. »Vi kæmper som i Vietnam», segði føroyskur umboðsmaður á fundi í Norðurlandaráðnum. Tað er tann kolastvarta bygn. Minst 80% av øllum føroyingum eru fyrri fránahaldi av ríkisfelagsskapinum við Danmark, og tey fáu, sum siga seg vilja kvetta 600 ára samarbeiði við Danmark, berjast ikki sum vietnamesarar, tvørturimóti: tey trívast strálendi undir sambandinum, fáa prúðar danskar lönir og eru til dagligt púra kúrr. Kampurin fyrri friheitini verður mest ferdur á ólavseku,

tá ið grind er ella í øðrum festligum samanhangi.

Hesir loysingarmenn eru sostatt ikki í sjálvum sær nakar vandi fyrri ríkisfelagsskapin. Men hesi seinastu árin er tað týðningarmikla hent, at EF-limaskapur Danmarkar höttir føroyska sjómarkið. Loysingarmennir vilja brúka EF-málið sum jarnbrot til at fáa lyft Føroyar av teimum hongslum, sum í skjótt 600 ár hava givið okkum ómetaliga virðismikið samband við Danmark, Norðurlond, Europa og allan heim. Eydnast tað nokrum nationalromantiskum fantasum at fremja henda óhugnaliga leik, so er trúligt, at Føroyar verða gjørdar til NATO-herstöð, og føroyingar reduseraðir til skokju- og skóbustaratjóð á sama hátt sum Filipinirnar, Thailand, Suðurvietnam osfr.

Vit mugu forða hesum brotsverki. Í allar máta gagnar tað føroyingum best at vera saman við Danmark. Øll, sum vilja ríkisfelagsskapin, eiga at gera sitt til at forða fyrri, at landsmenn verða tveittir út í eina loysing, sum ber við sær búskaparligan hurлива, tjóðskapartýning og mentunarliga fjakkari í oyðimørkini.

Sum fyrsta stigið í hesum tjóðbjargandi manngarði um ríkisfelagsskapin mæla vit til at velja eina jubileumsnevnd, sum kann eita t.d. »NEVNDIN TIL FYRIRREIKINGAR AV HATÍÐARHALDI AV 600 ÁRA SAMBANDI VIÐ DANMARK». Nevndin skal fyrirreika stórt hátíðarhald í 1980 við framsýningum, fyrilestrum, túnadansi osfr.

Ungir sambandsmenn

STÓRPIGGÓÐS
TIMBUR
BYGGITILFAR
AREIDSTÓL
REISLÓG
JFK

Telefon: 5148 - 5265
Telex: Kjelbro, Klakksvík
Telex 20

**KLAKKSVÍKAR
TIMBURHANDIL**

Pf. J. F. KJØLBRO

HALDIÐ...
KEYPIÐ...
LESID...

Lýsing

4 ferðalærarastørv við bygdaskúlar í Føroyum verða hervið lýst leys fyrri skúlaárið 1974/75.

Størvini eru:

1. Haraldsunds skúla,
2. Kaldbakstots og Múla skúlar,
3. Norðadals og Syðradals skúlar,
4. Kulturs skúla.

Ferðalærararnir verða lóntir sambært reglurnar í rundskrivi frá skúlastjórnini dagfest 19. mei 1972 um tímalærarar, sergreinalærarar og vikarar.

Mánaðarlønir hjá einum ferðalæra við læraraútbúgving er í lótni 4.208,02 kr. og hjá ferðalæraum við aðrari útbúgving er hon 80% av hesum.

Harumframt eigur ein ferðalæri rætt til ókeypis innivist uttan mat. Ferðalærarin við skúlarin í Kaldbakstotni/Múla fær eisini 100,00 kr. um mánaðan sum samsýning fyrri flutningsgjald.

Umsóknarbløð fáast frá skúlastjórnini (tlf. Tórshavn 11040).

Umsóknir skulu vera skúlastjórnini í hendi í seinasta lagi mikudagin tann 10. juli 1974.

Tórshavn, tann 26. juni 1974

Føroya Skúlastjórn

S.v.

A. J. Arnkov
skr.